

27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2021 – ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΚΙΣΕ ΔΑΥΙΔ ΣΑΛΤΙΕΛ

Ιδιαίτερη η φετινή Διεθνής Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος, λόγω της πανδημίας που μαστίζει την ανθρωπότητα, έχοντας πλήξει εκατομμύρια θύματα, έχοντας αλλάξει τις ζωές όλων μας.

Βιντεοσκοπημένο το σημερινό μήνυμά μου, και καθώς -μέσα στην ησυχία του lockdown- αναλογιζόμουν τι να πω, οι συνειρμοί κατέκλεισαν το μυαλό μου.

Η σκέψη μου πήγε σε ΕΚΕΙΝΟΥΣ τους εγκλεισμούς, με ένα αίσθημα ντροπής για τις φορές που είπα ότι «με κούρασε η καραντίνα». Με συγκλονίζει το πικρό χαμόγελο των γηραιότερων στη δυσφορία των νέων για τον εγκλεισμό τους -στην άνεση του σπιτιού τους!- με διακύβευμα τη δημόσια υγεία!...

-«Εμείς που περάσαμε Κατοχή ήμασταν κλεισμένοι σ'ένα δωμάτιο με σφραγισμένα παράθυρα, μιλώντας σιγά για να μην ακουστούμε», έλεγαν οι παππούδες, που -στη διάρκεια του διωγμού των Εβραίων από τους Ναζι-κρύβονταν για να αποφύγουν τη σύλληψη και την εκτόπιση.

-«Στο στρατόπεδο θανάτου του Άουσβιτς η μόνη ελευθερία που είχαμε ήταν να πέσουμε στα ηλεκτροφόρα σύρματα», έλεγαν οι επιζώντες του Ολοκαυτώματος, που βίωσαν το 'απόλυτο κακό' και είδαν τους συγγενείς τους να δολοφονούνται στο όνομα του μίσους και του αντισημιτισμού.

Η 27^η Ιανουαρίου, η Διεθνής Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος, και η Ελληνική Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος είναι ημέρα θρήνου για τα θύματα, περισυλλογής για τις κοινωνίες, αλλά κυρίως **διδασχής. Ανατρέχουμε στην ιστορία για να μάθουμε απ'αυτήν... την κατανοούμε για να γίνουμε οι ίδιοι φορείς των μηνυμάτων της, για να κάνουμε οδηγό μας την αρχή του σεβασμού στον άνθρωπο.**

Θα αναφερθώ σε μια μαρτυρία που πιστεύω συμπυκνώνει την ιστορία αλλά και όλες τις έννοιες και τα διδάγματα που η Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος οφείλει να αναδεικνύει. Είναι η ιστορία της Εσθήρ Κοέν από τα Γιάννενα, επιζήσασας του Άουσβιτς, που απεβίωσε πρόσφατα.

Η Εσθήρ είχε μια πολυμελή οικογένεια και μια ευτυχισμένη ζωή. Μέχρι τη στιγμή της σύλληψής της, στις 25 Μαρτίου 1944, δεν είχε ποτέ φανταστεί ότι ήταν κακό να είσαι εβραίος, ότι για αυτό θα σε μισούσαν και ότι για αυτό θα είχαν προγραμματίσει τον θάνατό σου.

Πρώτο χτύπημα: Η αδιαφορία της κοινωνίας. «Δεν τράβηξαν ούτε το κουρτινάκι να μας δουν, να μας αποχαιρετίσουν καθώς φεύγαμε», λέει.

Δεύτερο χτύπημα: Η απογύμνωση από την ανθρώπινη ιδιότητα. Ταξίδι σε βαγόνια για ζώα. Άουσβιτς. Ξύρισμα κεφαλής, τατουάζ. Αριθμός αντί για όνομα. Παράγκες. Καταναγκαστικά έργα. ΓΙΑΤΙ; Το αιωνίως αναπάντητο ΓΙΑΤΙ...

Τρίτο χτύπημα: Η επίγνωση του σχεδίου εξόντωσης των Εβραίων. «Πού είναι οι γονείς μου;» Ένα δάχτυλο δείχνει την καμινάδα του κρεματορίου... «Εκεί!»...

Τέταρτο χτύπημα: προσαρμογή στη ζωή του στρατοπέδου. Ο θάνατος είναι η νέα κανονικότητα.... Η ζωή είναι απλώς καθαρή τύχη...

Η Εσθήρ είχε την τύχη να επιζήσει. Και επέστρεψε. Ράκος ψυχικό και σωματικό, η Εσθήρ ανυπομονούσε να επιστρέψει στην ασφάλεια και τη θαλπωρή της πατρίδας και του σπιτιού της. **Νέα χτυπήματα την περίμεναν, αυτή τη φορά όχι από τους δήμιους αλλά από τους συντοπίτες της...**

Χτύπημα πέμπτο: Η συνείδηση του μεγέθους της απώλειας. Αυτή και η αδελφή της. Μόνες επιζήσασες από μια μεγάλη οικογένεια. Είναι οι δύο από τους 163 Εβραίους των Ιωαννίνων που επέστρεψαν από την κόλαση... Η οικογένειά τους συγκαταλέγεται στους 1.687 γιαννιωτοεβραίους που εξοντώθηκαν ...

Χτύπημα Έκτο: το μίσος, το πλιάτσικο, οι κλειστές πόρτες. Το σπίτι της είχε νέους ενοίκους, που την απείλησαν ότι θα την «βάλουν στο φούρνο» αν το διεκδικήσει. Το κρασοπωλείο του πατέρα της, το είχαν οικειοποιηθεί με πλαστό πωλητήριο. Στην τράπεζα, της είπαν ότι τις καταθέσεις του πατέρα της τις πήραν οι Γερμανοί. Αναζήτησε στη Μητρόπολη τις δύο ραπτομηχανές της μητέρας της, για να μπορέσει να βγάλει ένα μεροκάματο ράβοντας. Της ζήτησαν τους σειριακούς αριθμούς για να τις εντοπίσουν. Πού να τους ήξερε τους αριθμούς; Σήκωσε το μανίκι της και έδειξε τον μοναδικό αριθμό που ήξερε και έμελλε να μείνει ανεξίτηλος στην ψυχή της.

Η Εσθήρ συνειδητοποιεί ότι η κοινωνία δεν είναι απλά αδιάφορη στον εβραϊκό σπαραγμό, αλλά ότι κυριολεκτικά «βολεύτηκε» από την εκτόπιση των Εβραίων, κέρδισε απ' αυτήν και τώρα δυσανασχετεί με την επιστροφή των λιγοστών επιζώντων...

Η Εσθήρ –όπως και τόσοι άλλοι επιζώντες- θα φτιάξει τη ζωή της από το μηδέν. Ήταν εύκολο το μηδέν τότε... Όταν έχεις περάσει απ' το Άουσβιτς, το μηδέν είναι πικρό αλλά φαίνεται εύκολο...

Παντρεύτηκε, δούλεψε, έκανε παιδιά... και τα χτυπήματα συνεχίστηκαν... Ο κουνιάδος της έκανε εξορία στη **Μακρόνησο**, έχασε το γιο της νέο και είδε τον **αντισημιτισμό** να απειλεί και πάλι την κοινωνία και την ίδια την οικογένειά της. Λόγω του αντισημιτισμού στερήθηκε και το δεύτερο παιδί της, την κόρη της, η οποία μετανάστευσε στο Ισραήλ όταν ένα καθηγητής στο Γυμνάσιο την αποκάλεσε 'παλιοεβραία'.

Παρόμοιες ιστορίες έχει να διηγηθεί κάθε εβραϊκή οικογένεια, από τον διωγμό, την εκτόπιση, το καταφύγιο, την Αντίσταση στα βουνά ή τα στρατόπεδα εξόντωσης.

Η ιστορία της αείμνηστης Εσθήρ Κοέν έγινε γνωστή όταν ο Πρόεδρος της Γερμανίας Γιοακίμ Γκάουκ επισκέφθηκε τα Γιάννενα, το 2014, και με σεβασμό της ζήτησε συγνώμη για τα εγκλήματα που είχε διαπράξει η χώρα του.

Όπως είπα και στην αρχή, αναφέρω την ιστορία της Εσθήρ ενδεικτικά, διότι σε αυτήν, όπως και σε κάθε ιστορία επιζώντα, συμπυκνώνονται οι μεγάλες αλήθειες και τα μηνύματα που οφείλουμε να μεταδώσουμε στη νέα γενιά ώστε να μην παρασυρθεί και πάλι η κοινωνία μας στον κίνδυνο της λήθης... ώστε να αντισταθεί στα φαινόμενα αντισημιτισμού που και πάλι την απειλούν ...

Διότι η Μνήμη της Σοά -του μεγάλου κεφαλαίου της ιστορίας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του μελανότερου κεφαλαίου της ιστορίας του ανθρώπου- σήμερα πια, δεν αφορά μόνο τους Εβραίους...

Δαυίδ Σαλτιέλ

Θεσσαλονίκη, 27 Ιανουαρίου 2021